

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

ТИМЧАСОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

19 березня 2021 р.

Київ

№ 21-р/тк

Про визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України, розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги № 500-01/108-п від 10.03.2021 про розгляд повідомлення про державну допомогу Управління праці та соціального захисту населення Южненської міської ради, яке надійшло на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 51248 (вх. № 39-ПДД/1 від 27.01.2021) (далі – Повідомлення), яке було подано відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789),

ВСТАНОВИЛА:

1. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

1.1. Надавач підтримки

- (1) Управління праці та соціального захисту населення Южненської міської ради (65481, Одеська обл., м. Южне, просп. Т.Г. Шевченка, 7/1, ідентифікаційний код юридичної особи 22492021) (далі – Надавач).

1.2. Отримувач підтримки

- (2) Южненське міське комунальне підприємство «Южтранс» (далі – КП «Южтранс») (65481, Одеська обл., м. Южне, вул. Комунальна, 9, ідентифікаційний код юридичної особи 30750184).

1.3. Мета (ціль) підтримки

- (3) Метою (ціллю) підтримки є забезпечення безкоштовним проїздом пільгових категорій громадян.

1.4. Очікуваний результат

- (4) Забезпечення щоденного безкоштовного перевезення пільгових категорій громадян.

1.5. Підстава для надання підтримки

- (5) Закон України «Про автомобільний транспорт».
- (6) Рішення Южненської міської ради від 18.08.2020 № 1760-VII «Про затвердження міської Програми надання пільг на оплату послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг та компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян на 2021 - 2023 роки».
- (7) Рішення Южненської міської ради від 22.12.2020 № 51-VIII «Про внесення змін та доповнень до міської Програми надання пільг на оплату послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг та компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян на 2021 - 2023 роки, шляхом викладення її в новій редакції».
- (8) Рішення Южненської міської ради від 24.12.2020 № 128-VIII «Про затвердження Порядку компенсаційних виплат на пільговий проїзд автомобільним транспортом окремих категорій громадян (на міському автобусному маршруті загального користування у звичайному режимі руху)».

1.6. Форма підтримки

- (9) Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям).

1.7. Обсяг підтримки

- (10) Загальний обсяг підтримки – 1 022 000 грн.

З них:

2020 рік – 327 040 грн;

2021 рік – 347 480 грн;

2022 рік – 347 480 грн.

1.8. Тривалість підтримки

- (11) З 01.01.2021 по 31.12.2023.

2. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО УМОВ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ

- (12) В місті Южному перевезення пасажирів на міському автобусному маршруті здійснює єдине підприємство – КП «Южтранс».
- (13) Згідно зі Статутом КП «Южтранс», затвердженим рішенням Южненської міської ради від 12.02.2015 № 1367-VI (далі – Статут), основною метою діяльності КП «Южтранс» є,

зокрема, надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом загального користування.

- (14) Відповідно до зазначеної в Повідомленні інформації КП «Южтранс», яке здійснює перевезення пасажирів на міському автобусному маршруті загального користування було обрано на конкурсних засадах, відповідно до рішення Виконавчого комітету Южненської міської ради від 16.06.2020 № 2362 «Про проведення конкурсу на перевезення пасажирів на міському автобусному маршруті загального користування «Ринок (кільцевий ч/з МіЗ)» в звичайному режимі руху», протоколу № 1 від 17.07.2020 засідання конкурсного комітету з визначення перевізника на міських автобусних маршрутах загального користування та оголошення конкурсу з визначення перевізника на міському маршруті загального користування.
- (15) За результатами проведеного конкурсу рішенням Виконавчого комітету Южненської міської ради від 13.08.2020 № 2400 «Про визначення переможця конкурсу на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування «Ринок (кільцевий ч/з МіЗ)» в звичайному режимі руху в м. Южному» визначено переможцем конкурсу КП «Южтранс».
- (16) Між Виконавчим комітетом Южненської міської ради та КП «Южтранс» було укладено договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування «Ринок (кільцевий ч/з МіЗ)» від 19.08.2020 № 1-п.
- (17) Рішенням Южненської міської ради від 24.12.2020 № 128-VIII (далі – Рішення) затверджено Порядок компенсаційних виплат на пільговий проїзд автомобільним транспортом окремих категорій громадян (на міському автобусному маршруті загального користування у звичайному режимі руху) (далі – Порядок).
- (18) Згідно із Порядком:
 - перевізник, який надає послуги з перевезення пасажирів, щомісяця до 10 числа подає до управління праці та соціального захисту населення Южненської міської ради розрахунок компенсаційних виплат за пільговий проїзд автомобільним транспортом окремих категорій громадян (на міському автобусному маршруті загального користування у звичайному режимі руху «Ринок (кільцевий ч/з МіЗ)») (додаток 3 до Рішення) згідно з договором на здійснення компенсаційних виплат перевізнику за перевезення пільгових категорій громадян автомобільним транспортом загального користування на міському маршруті за рахунок коштів бюджету громади (додаток 4 до Рішення);
 - розмір фактичної компенсації за безкоштовне перевезення громадян пільгової категорії за рахунок бюджету громади на міському автобусному маршруті загального користування у звичайному режимі руху «Ринок (кільцевий ч/з МіЗ)» обраховується шляхом множення середньоденної кількості безкоштовно перевезених пасажирів пільгової категорії на вартість проїзду та кількість виконаних рейсів за місяць, протягом яких проводилось перевезення;
 - підприємство — одержувач бюджетних коштів до 10 числа місяця, що настає за звітним на паперових носіях, надає управлінню праці та соціального захисту населення Южненської міської ради розрахунок компенсаційних виплат за пільговий проїзд у минулому місяці (додаток 3 до Рішення) та до 20 числа кожного місяця надає акт звіряння (додаток 5 до Рішення).
- (19) Також було укладено договір на здійснення компенсаційних виплат за перевезення пільгових категорій громадян автомобільним транспортом загального користування на

міському маршруті загального користування у звичайному режимі руху «Ринок (кільцевий ч/з МіЗ)» на 2021 рік від 04.01.2021 № 18-59/5 (далі – Договір).

- (20) Листом від 17.02.2021 № 18/08/455 Надавач повідомив, що договори на 2022-2023 роки на здійснення компенсаційних виплат за перевезення пільгових категорій громадян автомобільним транспортом загального користування на міському маршруті будуть укладені на початку відповідних років. Умови договорів будуть аналогічні договору, що було укладено у 2021 році.
- (21) Разом з тим, відповідно до Повідомлення КП «Южтранс» не бере участі в тендерах на надання послуг, зазначених в Повідомленні, що проводяться за межами території компетентного місцевого органу влади.
- (22) Державна підтримка, яку отримує КП «Южтранс», перераховується на рахунок, відкритий в управлінні Державної казначейської служби України в місті Южному Одеської області. Проведення операцій, пов'язаних з використанням бюджетних коштів, здійснюється відповідно до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів. Кошти від іншої господарської діяльності зараховуються на інший рахунок, відкритий у банківській установі. Підприємство веде бухгалтерський облік за кожним видом діяльності окремо та здійснює розподіл доходів і витрат відповідно до джерел надходження та згідно з планом використання. Первинні документи оформлюються окремо, а саме: витрати на оплату праці оформлюються окремими відомостями, договори на послуги та придбання товарно-матеріальних цінностей оформлюються окремо по витратах, які відносяться до витрат за рахунок державної підтримки та витрат за рахунок власних надходжень від господарської діяльності, списання товарно-матеріальних цінностей ведеться окремо в розрізі об'єктів обліку.

3. ПОЄДНАННЯ ФОРМ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

- (23) Рішенням Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) від 20.03.2019 № 168-р було визнано, що:
- підтримка у формі субсидій та поточних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) та капітальних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) щодо здійснення поточного утримання та ремонту доріг міста Южного, що виділяється на підставі рішення Южненської міської ради від 14.12.2018 № 1255-VII «Про внесення змін та доповнень до «Програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства м. Южного на 2017-2019 роки», затвердженої рішенням Южненської міської ради від 19.10.2016 № 358-VII, шляхом викладення її у новій редакції южненському міському комунальному підприємству «Южтранс», на період з 01.01.2017 по 31.12.2019 у сумі 6 266,047 тис. гривень, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»;
- підтримка у формі капітальних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) щодо придбання сміттєприймальних контейнерів, що виділяється на підставі рішення Южненської міської ради від 14.12.2018 № 1259-VII «Про внесення змін та доповнень до «Екологічної програми заходів з охорони навколишнього середовища на 2017-2020 роки», затвердженої рішенням Южненської міської ради від 19.10.2016 № 362-VII, шляхом викладення її у новій редакції южненському міському комунальному підприємству «Южтранс», на період з 01.01.2017 по 31.12.2020 у сумі 849,1 тис. гривень, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»;

- підтримка у формі субсидій та поточних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) на компенсацію витрат щодо забезпечення перевезення мешканців міста Южного, за виключенням пільгових категорій, міським автобусним маршрутом загального користування у звичайному режимі руху «Ринок (кільцевий ч/з МІЗ)», що виділяється на підставі рішення Юженської міської ради від 14.12.2018 № 1255-VII «Про внесення змін та доповнень до «Програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства м. Южного на 2017-2019 роки», затвердженої рішенням Юженської міської ради від 19.10.2016 № 358-VII, шляхом викладення її у новій редакції юженському міському комунальному підприємству «Южтранс», на період з 01.01.2017 по 31.12.2019 у сумі 700,826 тис. гривень, **не є державною допомогою** відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(24) Рішенням Комітету від 26.03.2020 № 189-р було визнано, що підтримка у формі субсидій та поточних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) на компенсацію витрат щодо забезпечення перевезення мешканців міста Южного, за винятком пільгових категорій, міським автобусним маршрутом загального користування у звичайному режимі руху «Ринок (кільцевий ч/з МІЗ)», що виділяється на підставі рішення Юженської міської ради від 25.07.2019 № 1438-VII «Про затвердження Програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства м. Южного на 2020-2022 роки» Юженському міському комунальному підприємству «Южтранс», на період з 01.01.2020 по 01.11.2020 у сумі 203 695 гривень, належить до компенсації за надання громадських послуг автотранспорту, які є послугами загального економічного інтересу, а тому **не є державною допомогою** відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(25) Рішенням Комітету від 26.03.2020 № 190-р було визнано, що підтримка у формі поточних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) на здійснення заходів із поточного утримання міських доріг та поточного ремонту, що виділяється на підставі рішення Юженської міської ради від 25.07.2019 № 1438-VII «Про затвердження «Програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства м. Южного на 2020 – 2022 роки» (зі змінами та доповненнями) Юженському міському комунальному підприємству «Южтранс» на період з 01.01.2020 по 31.12.2022 у сумі 5 855 416 гривень, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(26) Рішенням Комітету від 01.10.2020 № 618-р було визнано, що підтримка, яку надає Управління економіки Юженської міської ради у формі субсидій та поточних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) на компенсацію витрат щодо забезпечення перевезення мешканців міста Южного, за винятком пільгових категорій, міським автобусним маршрутом загального користування у звичайному режимі руху «Ринок (кільцевий ч/з МІЗ)» та яку надає Управління житлово-комунального господарства Юженської міської ради у формі капітальних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) на придбання автобуса, який буде використовуватись виключно на маршруті загального користування «Ринок (кільцевий ч/з МІЗ)» у місті Южному в період з 01 вересня по 31 травня на той час, коли проїзд для мешканців безкоштовний, що виділяється на підставі рішення Юженської міської ради від 25.07.2019 № 1438-VII «Про затвердження Програми реформування і розвитку житлово-комунального господарства м. Южного на 2020-2022 роки» Юженському міському комунальному підприємству «Южтранс», на період з 01.11.2020 по 31.12.2022 у сумі 2 934 237 (два мільйони дев'ятсот тридцять чотири тисячі двісті тридцять сім) гривень, належить до компенсації за надання громадських послуг автотранспорту, які є

послугами загального економічного інтересу, а тому **не є державною допомогою** відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(27) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(28) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

(29) Статтею 6 Закону передбачено, що державна допомога може бути визнана допустимою, якщо надається для таких цілей, зокрема, як сприяння окремим видам господарської діяльності та виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.

4.1. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

(30) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки (далі – ПЗЕІ).

(31) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону, дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

(32) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

(33) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б

здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».

- (34) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (35) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (36) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (37) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично, дорученого їм спеціального завдання.
- (38) Згідно зі статтею 106 (2) Договору ЄС підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги, яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні щодо таких умов, як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов.

- (39) Комісія також вважає, що послуги, які визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (40) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № C-280/00 *Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (далі – Рішення у справі *Altmark*) умовою застосування статті 87 (1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію.
- Проте державне фінансування, призначене для надання міських, заміських чи регіональних транспортних послуг, не підпадає під дію цього положення, якщо таке фінансування розглядається як компенсація за послуги, що надаються суб'єктами-одержувачами для здійснення публічних обов'язків. Для застосування цього критерію мають бути виконані такі умови:
- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу;
 - суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо така процедура не була дотримана, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.
- (41) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/C 8/02 (далі – Повідомлення Комісії), метою цього Повідомлення є роз'яснення ключових концепцій, що лежать в основі застосування правил державної допомоги до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.
- (42) Відповідно до пункту 43 Повідомлення Комісії, на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надаються підприємствами-одержувачами на виконання зобов'язань із надання публічних послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, отже, цей захід не впливає на конкурентну позицію порівняно з конкуруючими суб'єктами, на такий захід не поширюється дія статті 107 (1) Договору ЄС. Однак для того, щоб така компенсація не була визнана державною допомогою, необхідно виконати низку умов.
- (43) Відповідно до пунктів 45-46 Повідомлення Комісії поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості у визначенні кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.
- (44) Повідомленням Комісії також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі *Altmark*.

(45) Так, відповідно до першого критерію Рішення у справі Altmark передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені.

Пунктом 52 Повідомлення Комісії передбачено, що покладання зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути встановлено актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена може мати законодавчий або регуляторний характер, або оформлено договором. Ґрунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:

- зміст і тривалість зобов'язань із надання ПЗЕІ;
- назву суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територію, на яку поширюються його послуги;
- характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
- методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
- механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації.

(46) Зміст другого критерію Рішення у справі Altmark розкрито в розділі 3.4 Повідомлення Комісії.

(47) Відповідно до пунктів 54 - 55 Повідомлення Комісії методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом з метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами та необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.

(48) У пункті 57 Повідомлення Комісії встановлено, що у випадку якщо обґрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути визначена актом, який передбачає покладання зобов'язань із надання ПЗЕІ.

(49) Стосовно третього критерію Рішення у справі Altmark, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням Комісії передбачено, що обґрунтований прибуток визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.

(50) Згідно з четвертим критерієм, передбаченим Рішенням у справі Altmark, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат типового суб'єкта господарювання під час надання таких послуг.

(51) Пунктом 75 Повідомлення Комісії передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на яке покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ, відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої витрати, включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Altmark.

4.2. Вимоги (критерії допустимості) компенсації витрат, пов'язаних із послугами громадського транспорту

- (52) Якщо критеріїв у справі Altmark не дотримано, з урахуванням положень статей 264 та 267 Угоди, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги під час надання послуг громадського транспорту для оцінки використовується Регламент (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про послуги громадського транспорту з перевезення пасажирів залізницею і автомобільними шляхами (далі – Регламент).
- (53) Згідно зі статтею 93 Договору ЄС допомога суб'єктам господарювання визнається сумісною з положеннями Договору ЄС, якщо вона забезпечує потреби координації транспорту або якщо вона є відшкодуванням за виконання окремих зобов'язань, притаманних поняттю публічної послуги.
- (54) Статтею 1 Регламенту встановлено, що компетентні органи держав-членів покладають зобов'язання або укладають договори про надання публічних послуг, відшкодовують операторам публічних послуг понесені витрати та/або надають ексклюзивні права у відповідь на виконання зобов'язань з надання публічної послуги.
- (55) Відповідно до статті 2 Регламенту:
 договір на державну послугу означає один або більше юридично обов'язкових актів, що підтверджують угоду між компетентним органом та оператором публічних послуг щодо доручення цьому оператору публічних послуг управління та експлуатації послуг громадського пасажирського транспорту, що підпадають під зобов'язання з надання публічних послуг; залежно від законодавства держави-члена, договір може також складатися з рішення, прийнятого компетентним органом у формі індивідуального законодавчого чи регуляторного акта, або містити умови, за яких компетентний орган сам надає послуги або доручає надання таких послуг внутрішньому оператору;
 загальне правило означає захід, який застосовується без дискримінації до всіх послуг громадського пасажирського транспорту одного типу в певній географічній області, за яку відповідає компетентний орган.
- (56) Статтею 3 Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати публічні послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації. Контракт про надання публічних послуг та загальні правила повинні визначити чіткі правила для того, щоб розмір компенсації був адекватним з огляду на забезпечення бажаного рівня ефективності та якості послуг.
- (57) Пунктом 2 додатка до Регламенту передбачено, що компенсація не може перевищувати суму, що відповідає чистому фінансовому ефекту, еквівалентному загальному впливу, позитивному чи негативному, дотриманню зобов'язання щодо надання послуг загального економічного інтересу на витрати та дохід оператора, який надає такі послуги.
- (58) Відповідно до статті 2 Регламенту громадський пасажирський транспорт – це послуги загального економічного інтересу у сфері пасажирського транспорту, що надаються громадянам на недискримінаційній та постійній основі.
- (59) Згідно зі статтею 2 Регламенту компенсація за надання публічних послуг означає будь-яку вигоду, у тому числі фінансову, надану безпосередньо або опосередковано

компетентним органом влади за рахунок державних коштів протягом періоду виконання зобов'язань про надання публічних послуг або пов'язаних із періодом, у якому ці послуги надавалися.

- (60) Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання публічних послуг та загальні правила повинні містити:
- чітко визначені зобов'язання щодо публічних послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, та наявність будь-яких ексклюзивних прав;
 - характер та ступінь наданих виключних прав у спосіб, що запобігає надмірній компенсації, зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні публічні послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;
 - механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.
- (61) Тривалість дії договору не повинна перевищувати 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту залізничним чи іншим рейковим транспортом.
- (62) У разі потреби, з урахуванням умов зносу активів, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків, якщо підприємство закупає ці активи самостійно, які є значними щодо загальних активів, необхідних для здійснення виключно послуг пасажирського транспорту, що підпадають під дію договору. Якщо це обґрунтовано витратами, що впливають з певної географічної ситуації у найвіддаленіших регіонах, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків.
- (63) Пунктом 2 статті 5 Регламенту встановлено, зокрема, що будь-який компетентний орган місцевої влади, що забезпечує надання публічних послуг, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту чи доручати надання публічних послуг відокремленим підприємствам, щодо яких орган місцевої влади здійснює такий же контроль, яким він володіє по відношенню до власних підрозділів. Якщо компетентний місцевий орган влади приймає відповідне рішення, у такому разі застосовується наступне:
- при вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органу влади в керівних або наглядових органах, права власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями чи індивідуальними управлінськими рішеннями;
 - підконтрольні органу влади підприємства, що надають послуги громадського пасажирського транспорту, не мають права брати участь в тендерних процедурах, предметом яких є надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.
- (64) Згідно зі статтею 9 Регламенту компенсація за послуги громадського пасажирського транспорту або виплата за дотримання тарифних зобов'язань, сплачених відповідно до

норм Регламенту, є сумісною із спільним ринком. Така компенсація звільняється від обов'язку повідомлення про державну допомогу, передбаченого статтею 108 (3) Договору про заснування Європейського Співтовариства.

(65) Відповідно до Регламенту компенсація витрат підприємства, пов'язана з виконанням договору про надання послуг громадського транспорту, повинна розраховуватися відповідно до норм, встановлених у додатку до Регламенту.

(66) Отже, беручи до уваги зобов'язання України, передбачені статтею 264 Угоди, положення Регламенту та додатково – рішення Європейського Суду від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, компенсація витрат суб'єкта господарювання є сумісною із наданням послуг загального економічного інтересу, якщо:

- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати публічні послуги (обслуговувати населення);
- параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
- компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні публічні послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку. До витрат можуть бути віднесені, зокрема, фонд заробітної плати, вартість утримання та користування інфраструктурою, ремонт та обслуговування рухомого складу й обладнання, необхідного для функціонування інфраструктури послуг громадського транспорту, постійні витрати та вартість капіталу;
- тривалість дії договору не перевищує 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту;
- у разі укладення прямого договору між підконтрольним підприємством і органом місцевого самоврядування, підприємство не бере участі в конкурентних процедурах для укладення договорів на надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

5.1. Віднесення послуг громадського транспорту до ПЗЕІ

(67) Відповідно до визначення ПЗЕІ, наведеного в Законі, до ПЗЕІ можуть бути віднесені послуги, які відповідають таким умовам:

- пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян;
- не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.

(68) Роз'яснення термінів, що використовуються в частині другій глави 10 Угоди, наведено у додатку XXIII до глави 10 Угоди. Пунктом «с» додатка XXIII визначено, що термін «послуги, що становлять загальний економічний інтерес» визначає економічну діяльність, яку органи державної влади визначають як таку, що має особливу важливість для громадян і яка не могла б здійснюватися (або здійснювалася б за інших умов) у разі відсутності державного втручання. Ця діяльність має особливі характеристики порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності.

- (69) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про автомобільний транспорт» забезпечення організації пасажирських перевезень на міських автобусних маршрутах загального користування покладається на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту. Відповідно до вимог цього Закону відносини між органами місцевого самоврядування та перевізниками мають договірний характер.
- (70) Згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про автомобільний транспорт» тарифна політика на автомобільному транспорті має задовольняти підприємницький інтерес, забезпечувати розвиток автомобільного транспорту, стимулювати впровадження новітніх технологій перевезень, застосування сучасних типів транспортних засобів, а також сприяти вирішенню таких завдань:
- збільшення можливостей суб'єктів господарювання щодо забезпечення потреб споживачів у послугах, залучення інвестицій у розвиток автомобільного транспорту та досягнення сталих економічних умов роботи;
 - стимулювання конкуренції та появи нових суб'єктів господарювання, які належать до автомобільного транспорту;
 - забезпечення балансу між платоспроможним попитом на послуги та обсягом витрат на їх надання;
 - забезпечення стабільності, прозорості та прогнозованості тарифів.
- (71) Відповідно до статті 11 Закону України «Про автомобільний транспорт» надання соціально значущих послуг автомобільного транспорту здійснюється відповідно до законодавства з питань поставки продукції для державних потреб. Соціально значущими послугами автомобільного транспорту є послуги з перевезення пасажирів автобусними маршрутами загального користування за визначеними уповноваженими органами тарифами та на пільгових умовах відповідно до законодавства.
- (72) Згідно зі статтею 15 Закону України «Про автомобільний транспорт» розвиток автомобільного транспорту забезпечується підтримкою органів державної влади шляхом створення умов для:
- надання соціально значущих послуг такого транспорту;
 - придбання транспортних засобів та їх технічного обслуговування і ремонту;
 - стимулювання розвитку ринку відповідних послуг.
- (73) Згідно зі статтею 29 Закону України «Про автомобільний транспорт» органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані надати перевізникам, які здійснюють пільгові перевезення пасажирів та перевезення пасажирів за регульованими тарифами, компенсацію відповідно до Закону України «Про автомобільний транспорт».
- (74) Згідно зі Статутом КП «Южтранс», основною метою діяльності КП «Южтранс» є, зокрема, надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом загального користування.
- (75) Враховуючи викладене, та з урахуванням визначення в пункті 14 статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди, перевезення пасажирів громадським транспортом, а саме автотранспортом, пов'язане із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки та є послугами загального економічного інтересу.

- (76) Отже, надання підтримки КП «Южтранс» у формі субсидій та поточних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) щодо забезпечення безкоштовним проїздом пільгових категорій громадян є компенсацією витрат, які пов'язані з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

5.2. Оцінка заходу державної підтримки на відповідність критеріям у справі Altmark

- (77) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

- (78) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору ЄС, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії Altmark.

- (79) *Суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені.*

- (80) Зобов'язання КП «Южтранс» щодо надання послуг з перевезення пасажирів на міському автобусному маршруті загального користування встановлені та чітко визначені Законом України «Про автомобільний транспорт», Статутом та Договором про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування «Ринок (кільцевий ч/з МіЗ)» від 19.08.2020 № 1-п, відповідно до якого тарифи на перевезення пасажирів та багажу встановлюються Виконавчим комітетом Южненської міської ради.

- (81) Договір про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування «Ринок (кільцевий ч/з МіЗ)» від 19.08.2020 № 1-п містить, зокрема, назву маршруту, на якому КП «Южтранс» здійснює перевезення пасажирів та термін дії договору.

Отже, вимогу критерію дотримано.

- (82) *Параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.*

- (83) Відповідно до Порядку перевізник, який надає послуги з перевезення пасажирів, щомісяця до 10 числа подає до управління праці та соціального захисту населення Южненської міської ради розрахунок компенсаційних виплат за пільговий проїзд автомобільним транспортом окремих категорій громадян (на міському автобусному маршруті загального користування у звичайному режимі руху «Ринок (кільцевий ч/з МіЗ)») (додаток 3 до Рішення) згідно з договором на здійснення компенсаційних виплат перевізнику за перевезення пільгових категорій громадян автомобільним транспортом загального користування на міському маршруті за рахунок коштів бюджету громади (додаток 4 до Рішення).

- (84) Порядком встановлено, що розмір фактичної компенсації за безкоштовне перевезення громадян пільгової категорії за рахунок бюджету громади на міському автобусному маршруті загального користування у звичайному режимі руху «Ринок (кільцевий ч/з МіЗ)» обчислюється шляхом множення середньоденної кількості безкоштовно

перевезених пасажирів пільгової категорії на вартість проїзду та кількість виконаних рейсів за місяць, протягом яких проводилось перевезення.

Отже, вимогу критерію дотримано.

(85) *Компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу.*

(86) Надавач повідомив, що КП «Южтранс» надає детальні розрахунки для обґрунтування необхідної суми на покриття витрат, підтвердні документи до них. Одержувач з метою отримання фінансування надає головному розпоряднику заявку та звіт про виконані роботи. Розмір фактичної компенсації за виконання робіт, на яку надається державна підтримка, надається на підставі фактично виконаних робіт. Зазначені розрахунки ретельно перевіряються, а саме, у частині недопущення надмірної компенсації. Проведення операцій, пов'язаних з використанням бюджетних коштів, здійснюється відповідно до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 23.08.2012 № 938.

Отже, вимогу критерію дотримано.

(87) *Суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо така процедура не була дотримана, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.*

(88) Статтею 43 Закону України «Про автомобільний транспорт» передбачено, що визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах.

(89) Відповідно до зазначеної в Повідомленні інформації КП «Южтранс», яке здійснює перевезення пасажирів на міському автобусному маршруті загального користування, було обрано на конкурсних засадах.

Отже, вимогу критерію дотримано.

(90) Враховуючи викладене, чотири сукупних критерії Altmark кумулятивно дотримано.

(91) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ у формі субсидій та поточних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) щодо забезпечення безкоштовним проїздом пільгових категорій громадян **може вважатися** компенсацією обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону, що не є державною допомогою.

(92) Підсумовуючи викладене, підтримка у формі субсидій та поточних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) на компенсацію витрат щодо забезпечення безкоштовним проїздом пільгових категорій громадян, що виділяється на підставі рішення Юженської міської ради від 18.08.2020 № 1760-VII «Про затвердження міської Програми надання пільг на оплату послуг зв'язку, інших передбачених законодавством

пільг та компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян на 2021 - 2023 роки» та рішення Южненської міської ради від 22.12.2020 № 51-VIII «Про внесення змін та доповнень до міської Програми надання пільг на оплату послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг та компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян на 2021 - 2023 роки, шляхом викладення її в новій редакції» южненському міському комунальному підприємству «Южтранс», на період з 01.01.2021 по 31.12.2023 у сумі 1 022 000 гривень, належить до компенсації за надання публічних послуг автотранспорту, які є послугами загального економічного інтересу, а тому **не є державною допомогою** відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(93) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 12¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», пунктами 2 і 4 розділу II та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 4 березня 2016 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 4 квітня 2016 року за № 501/28631 (із змінами, внесеними розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13 вересня 2018 року № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 листопада 2018 року за № 1337/32789), на підставі інформації, наданої Управлінням праці та соціального захисту населення Южненської міської ради, Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Визнати, що підтримка у формі субсидій та поточних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) на компенсацію витрат щодо забезпечення безкоштовним проїздом пільгових категорій громадян, що виділяється на підставі рішення Южненської міської ради від 18.08.2020 № 1760-VII «Про затвердження міської Програми надання пільг на оплату послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг та компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян на 2021 - 2023 роки» та рішення Южненської міської ради від 22.12.2020 № 51-VIII «Про внесення змін та доповнень до міської Програми надання пільг на оплату послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг та компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян на 2021 - 2023 роки, шляхом викладення її в новій редакції» южненському міському комунальному підприємству «Южтранс», на період з 01.01.2021 по 31.12.2023 у сумі 1 022 000 (один мільйон двадцять дві тисячі) гривень, належить до компенсації за надання публічних послуг автотранспорту, які є послугами загального економічного інтересу, а тому **не є державною допомогою** відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте

ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Колегії

О. ПІЩАНСЬКА